

NAKLADATELSTVÍ HEJKAL

Markéta Hejkalová

Markéta Hejkalová

autorka románů Kouzelník z Pekingu (2008), Slepíčí lásky (2006), Vždycky jedna noc (2004) a Ženy a cizinci na konci tisíciletí (2002) a knih faktů Mika Waltari. Doba, život a knihy světoznámého spisovatele (2007), U nás v Evropě (2006) a Stručná historie států – Finsko (2003), překladatelka finské literatury (Mika Waltari, Arto Paasilinna, Leena Lehtolainen), členka výboru Mezinárodního PEN klubu a místopředsedkyně jeho českého centra, zakladatelka a ředitelka Podzimního knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě. Její knihy byly přeloženy do ruštiny a angličtiny.

Dukazy
jejího
životu

NAKLADATELSTVÍ
HEJKAL

Markéta Hejkalová
Důkazy jejího života

NAKLADATELSTVÍ HEJKAL

Markéta Hejkalová

*Dukazij
jejího
života*

© Markéta Hejkalová, 2010

ISBN 978-80-86026-99-2

Jolana musí být už v šest ráno v práci. Je nedělní večer. Dlouhý a prázdný víkend už brzy skončí a rozběhne se pondělí. Až do dvou bude umývat nádobí v kuchyni hotelu Hvězda. Nejhorší jsou veliké mastné hrnce a taky kuchař, ten je ještě horší. Ještě že jsou na něj dvě, se Zuzanou. I když Zuzany si kuchař nevšímá. Dneska to mají všichni těžký, že jo, Jolanko, říká vždycky a mlsně kouká Jolaně na prsa. Jako by si vůbec nevšiml, že Jolana je tlustá a Zuzana nádherně štíhlá. Zuzana se přitom pořád cpe a Jolana drží dietu, jen aby o pět kilo zhubla. Nebo aspoň o dvě, a svoje prsa by klidně vyměnila za menší.

V úterý půjdou zase na odpolední, od dvou do desíti a tak dál celé léto, ale jinou brigádu nesehnaly. A co by dělala, kdyby nechodila nikam pracovat? Pořád je lepší chodit mýt nádobí až za město do hotelu Hvězda. Kdysi to býval nóbl výletní hotel, říká maminka, v neděli odpoledne se tam chodilo na vycházky. Hotel patřil Zuzaninu dědečkovi, to vědí v Brodě všichni. Zuzaninu dědečkovi už hotel dávno nepatří a dávno není nóbl, ale pořád je to lepší než...

Jolana si neumí představit nic děsnějšího, než být sama v prázdném panelákovém bytě rozpáleném horkem, koukat do těch zdí a neustále si v hlavě přemítat otázku, proč nikoho nemá, proč je pořád sama, proč je ještě panna a jak to udělat, aby už nebyla – nebo bude pořád?

Sama v prázdném bytě si může snadno představovat, že žádný problém neexistuje, protože přece existuje Honza. Ale když pak z toho prázdného rozpáleného bytu vyjde a s Honzou se setká, tak rázem ví, že to nejde. I když je Honza chytrý a líbil by se mamince, protože je z dobrý rodiny. Jeho maminka je profesorka na gymnáziu a tatínek primář v nemocnici a Honza čte a vedl filmový klub a studuje v Praze. Kdyby mohla ztratit panenství s Honzou, život by byl rázem fajn, ale přece nebude chodit s někým, koho nemiluje!

Prostě ho nemiluju, s tím se nedá nic dělat, namlouvá si,

aby si nemusela přiznat, že je to asi jinak. Kdyby o ni Honza doopravdy stál, nějak by zařídil, aby ho Jolana milovala a aby s ním chtěla chodit. Kdyby měla štíhlý nohy a vypadala dobře v minisukni, tak by ji třeba pozval, aby za ním přijela do Prahy. Honza sám vypadá moc dobře, je vysoký a štíhlý a hodil by se spíš k Zuzaně, ale on nechce chodit ani s ní. Nechodí s nikým – nebo možná má někoho v Praze.

Jolana netuší, že odpoledne je jenom zdánlivě nekonečné a horké a ona už bude panna jen pár hodin. Krásné letní nebe na začátku července se najednou zatáhne těžce šedivými mraky. Začne hřmít a několikrát se zableskne. Pak zavolá Zuzana, ať s ní jde Jolana do Hvězdy. Jen si tak na chvíli sednout a pokecat – na dvojku, na kafe, nebo nejspíš na střík. Zuzana je Jolanina spolužačka, před měsícem odmaturovaly, ani jedna se nedostala na vysokou, obě podaly odvolání a teď budou celé léto čekat, jestli je vezmou. To mají společné, ale jsou mezi nimi i rozdíly. Zuzana není panna. A Zuzana má dokonce i kluka, Zdeňka. Ten tady teď není, protože studuje v cizině. Studuje v Moskvě na diplomata, prozradila jí Zuzana, ale teď už o Zdeňkovi moc nemluví a Jolana ani neví, co diplomat vlastně dělá. Ale asi se má dobře.

„Do Hvězdy?“ zeptá se Jolana udiveně, „to už tam rovnou můžeme zůstat do rána,“ ale v neděli večer se nikam jinam jít nedá.

V neděli večer nejsou v hotelu Hvězda žádné skupiny cizinců, které občas přes jejich městečko projíždějí z jednoho většího a hezčího města do druhého. Není tu téměř nikdo. Slunečníky na zahrádce jsou stažené, protože bude každou chvíli pršet, a restaurace je skoro prázdná – jen u stolu v rohu před výčepem sedí tři muži, kteří už na první pohled jsou tady cizinci. Vesele se smějí, mají na sobě košile zářivě duhových barev, posílají k Jolanině a Zuzanině stolu láhev šampaňského (samozřejmě sektu, ale Jolana ani Zuzana netuší, že je v tom nějaký rozdíl) a za chvíli si k nim přisednou a hned objednájí další láhev šampaň-

ského sektu, prostě bublinek, které Jolaně už vesele šumí v hlavě.

Skvěle si rozumí, protože ti tři muži jsou z Jugoslávie a mluví trochu česky a Zuzana zase jugoslávsky, protože její maminka pracuje v bance a oni jezdí do Jugoslávie každý rok. Jolana nerozumí skoro ničemu, ale o to víc se usmívá. To zase bude řečí, ví Jolana, když se poprvé napije šampaňského, protože servírku zná od vidění a hlavně ona zná od vidění ji. Všichni se od vidění znají a nejpozději v úterý se maminka dozví, že Jolana seděla ve Hvězdě se třemi cizinci. Dej si pozor, řekne jí smutně, jako by ji Jolana zklamala, žádnéj pořádnej kluk tě nebude chtít. Žádněj pořádnej kluk, řekne maminka a bude tím myslet Honzu.

Teď ale Jolana myslí spíš na vzrušující dálky.

Vzrušující dálky jménem Zamir. Tak se jmenuje ten, který sedí vedle Jolany. Je z těch tří nejmladší a nejkrásněji se usmívá, dolévá jí šampaňské a hladí ji po vlasech a objímá ji kolem ramen a už zítra odjede až daleko do země, která je utlačovaná a která se jmenuje podle ptáků – Kosovo a která bude jednou svobodná. Honza by připomněl, že ani my nejsme svobodná země, pomyslí si Jolana, ale sama to nepřipomene a pak už na Honzu nemyslí.

Zamir zítra odjede, ale teď je ještě tady, a když Jolaně zašeptá, ať s ním jde do pokoje, bleskne jí najednou hlavou: teď! Teď jo, ale do pokoje ne, fakt by nechtěla, aby se o ní říkalo, že chodí ve Hvězdě s cizincema na pokoj. Zvlášť když jde jenom jednou a s jedním. Snaží se to Zamirovi šeptem vysvětlit, ale Zamir ji neposlouchá, vede ji nahoru po schodech po vyrudlém červeném koberci. Je trochu zaskočený. Nečekal, že ta Češka bude souhlasit tak rychle. V pokoji rozsvítí a hned zase zhasne. Není tam moc pořádek. Položí Jolanu na neustlanou postel, letní šaty na ramínka jí vyhrne až po ramena a začne jí pusou laskat a žmoulat bradavky. Teprve teď, když leží na neustlané posteli hotelového pokoje skoro nahá, se Jolana poleká. Nejradši by se sebrala, proklouzla ven do letní noci, po bouř-

ce už ztichlé, a utekla zpátky do bezpečí prázdného bytu – rodiče se v létě vrací z chaty vždycky až v pondělí ráno.

Na to už je ale pozdě. Zamir si rozepne džíny, trochu se z nich povysune, nalehne na Jolanu a vnikne do ní. Strašně to bolí, strašně to bolí, zatíná Jolana zuby, ale musí to vydržet. Pak bolest najednou ustoupí, Jolana má mezi nohama nepříjemné mokro, ale Zamir je náhle jiný, něžně, nevěřicně a udiveně hladí Jolanu po vlasech a šeptá slůvka, na která ona bude dlouho marně vzpomínat. Pak se pohne klika, ozve se zabušení na dveře a rozjařený mužský hlas. Zamir rychle vyštěkne několik rázných nepřátelských slov a pro jistotu strčí před dveře židli. Hlas zmlkne a chodbou se vzdalují kroky.

Jolana v první chvíli pocítí obrovskou úlevu, že se to konečně stalo. Už to má za sebou! Teprve pak jí projede hlavou divná nepatřičná lítost, že Zamir odjede, a nesměle a opatrně ho hladí v hustých černých vlasech. Poprvé hladí nějakého muže ve vlasech. Kromě úlevy a lítosti už Jolana ale necítí skoro nic. Spěchá domů, i když ji Zamir nechce pustit, pořád ji k sobě něžně a toužebně tiskne. Jolana chce být už co nejdřív doma – jako by tušila, že tentokrát se rodiče kvůli bouřce vrátili už v neděli večer.

Je to jako napít se vody, řekne Zuzaně zítra v práci větu, kterou někdy někde zaslechla nebo četla. Rodičům neřekne nic, když se v pondělí zeptají, kde byla tak dlouho. S rodiči mluví jenom o významných a důležitých věcech. Přece jim nebude vykládat, že přišla o panenství, že se poprvé milovala s někým, o kom ví jenom to, jak se jmenuje: Zamir. Je to jako napít se vody, tak co. Kdyby se dostala na vysokou, to by jim samozřejmě řekla, protože to by byla důležitá věc.

Jolana se napila kávy, ale zvedl se jí žaludek. Rychle kávu odsunula a sáhla po sklenici vody – a to šly původně se Zuzanou na víno do snackbaru, který teprve před týdnem otevřeli na náměstí.

Léto skončilo. Je sice pořád ještě teplo a ani neprší, ale na polích, která se kolem městečka vlní jako moře, už neroste obilí, už tam jsou strniště.

„Už se nemůžu dočkat, až odsud vypadnu,“ řekne Jolana, když se napije vody a přestane se jí zvedat žaludek. Tím *odsud* myslí jak městečko obecně, tak kuchyni hotelu Hvězda. Neví, jestli se jí dělá víc špatně z mastných hrnců nebo z kuchařových vtípů.

„Myslíš, že tě vezmou?“ zeptá se Zuzana. Ona sama už ví, že ji vzali.

Jolana ještě neví, že na ni doma taky čeká výsledek odvolání.

„Vzali tě,“ řekne jí maminka, když Jolana v deset večer opatrně odemyká dveře.

„Jak to víš?“ zeptá se Jolana nejdřív ze všeho.

„Přišlo ti to!“ Maminka radostně vytáhne z rozlepené obálky papír se zprávou a snad ani nepostřehne výčitku skrytou v Jolanině otázce.

„Otevřem to šampaňský?“ probere se otec z podřimování u televize. Teprve teď si Jolana všimne několika zbylých chlebičeků na tácu a pocítí lítost a výčitky svědomí, že nepřišla dřív, když se stala tak významná a důležitá věc – vzali ji na vysokou školu a ona začne od října v Praze studovat výchovu a vzdělávání dospělých.

Matka přinese láhev sektu, otec ji otevře, nalije a přituknou si. Tátu napadne, že už musí být starý, když mu jde dcera na vysokou, ale on si starý nepřipadá, ani Lenka z vedlejší kanceláře se na něj tak nedívá. Vždyť já tady zůstanu sama, uvědomí si máma, jako by jí odcházela z domova nejenom dcera, ale i manžel, jako by manžel vůbec nebyl. A Jolana se napije a zase se jí udělá špatně od žaludku jako předtím po kávě.

Nebo si to jenom namlouvá, že jí je špatně? Už podruhé nedostala menstruaci a konečně jí začíná docházet, že ji to jen tak nepřejde a že by měla hodně rychle něco udělat.

Asi musí jít co nejrychleji na potrat, protože jinak bude mít dítě. Ale teď o tom nebude mluvit, nemůže přece ro-

dičům zkazit slavnostní večer. S rodiči mluví jenom o významných a důležitých věcech, a mužů a sexu ji ještě čeká v životě spousta, a děti snad taky, říká si, ale uvnitř a ve skutečnosti si přeje něco jiného. Aby se na žádnou školu nedostala – protože kdyby ji nevzali, dítě by si nechala, byla by svobodná matka. Nebo by našla Zamira. Ano, to si přeje ze všeho nejvíc. Aby se tady Zamir znovu objevil, aby se potkali, ona by mu řekla, že čeká dítě, s ním, protože s nikým jiným čekat dítě nemůže, on by měl radost a odvedl si ji s sebou do té své daleké, tajemné a zatím ještě ne úplně svobodné země s ptačím jménem: Kosovo. Ale ví, že právě to se stát nemůže. Mohlo by se to stát maximálně maloměstské huse, ale ne vysokoškolačce, která už brzo začne studovat v Praze. Už brzo, po potratu.

Nebo Zamira nepotká právě proto, že si to tak moc přeje.

Zamir s Jolanou se málem skutečně znovu setkali, moc k tomu nechybělo. Strýc už sahal po telefonu, aby zavolal Zamirově matce, své švagrové, vdově. Neměla muže a strýc se o ni proto musel sice starat, ale taky s ní mohl jednat shovívavě a nadřazeně. Už skoro vytáčel číslo, aby jí řekl, že Zamira ještě jednou pošle se zbožím do Československa. Se zbožím, o kterém se nemluví, protože přináší lidem zhoubu a smrt. To se ale nedá nic dělat, musí to zboží vozit, potřebují peníze, protože bez peněz nebudou mít svobodu nikdy. Jenže kdyby to zboží u Zamira našli, čeká ho místo svobody vězení. Bude to naposledy, slíbil švagrové, a co slíbil, to platí. Nedovolal se. Buď bylo obsazeno, nebo švagrová nebyla doma, nebo do místnosti zrovna někdo vešel – strýc volal z práce, ze státního podniku na výstavbu silnic – takže Zamir se zbožím nikam nejel. A pak už taky ne, měl jet naposled. A brzy nato odešel studovat do ciziny – matka si to přála a přemluvila strýce, aby mu to dovolil. Aby mu dovolil studovat medicínu, protože tou se člověk užívá vždycky a všude a hodí se i ve válce.

Jolana si uvědomila hned druhý den po oslavě, že pokud nechce, aby se o těhotenství a o potratu dozvěděli rodiče, musí na něj jít jinde než v Brodě. Nešlo ani tak o těhotenství – kdyby byla těhotná s někým jiným, třeba s Honzou, přiznala by se mamince, maminka by zavolala paní profesorce – beztak si s ní tyká – a všichni dohromady by se domluvili, co dál, jestli má jít Jolana na potrat, nebo jestli se mají s Honzou vzít. Jenže Honzu už celé léto neviděla. Jako by neexistoval.

Existoval jenom Zamir, a tomu nebylo kam zavolat.

„A jméno otce?“ zeptala se Jolany paní před komisí, která rozhodovala, jestli se děti, které by se narodily nevhod, můžou nenarodit.

„Ne...“ Jolana se nadechla. Nechci ho říct, chtěla pokračovat, nebo nechám si ho pro sebe – ale mlčela. Byla pořád unavená a moc jí to nemyslelo. Musela se rychle přestěhovat do Prahy na kolej a zaregistrovat se na studentské poliklinice, aby mohla požádat o potrat v Praze, kde se o něm nikdo známý nedoví.

„Vy asi nechcete jméno otce uvést,“ přikývla chápavě paní v přísných brýlích, „ale probrala jste to s ním? Ví, kde jste teď?“ zeptala se naléhavě jako zkušená citová vyděračka.

Jolana zavrtěla nešťastně hlavou a skoro jí stouply do očí slzy – kdyby tak věděli, jak to s otcem je! Copak by s ním mohla něco probrat, když mu rozuměla tak akorát *lepa devotka*? Jim dvěma se *lepa devotka* nenarodí.

„Interrupce by pro vás mohla být nebezpečná, uvědomujete si to? Třeba byste už nemohla mít v budoucnu děti, to byste chtěla?“ pokračovala paní v přísných brýlích v útku.

Ne, to by Jolana nechtěla. Teď si ale představovala, jak to oznámí mamince: Budu mít dítě, nevím vlastně s kým a vůbec nevím, co mám dělat. Od té doby se pak několikrát doopravdy zamyslela, proč se maminky tehdy nezeptala na radu. Ale nezeptala.

„Jedno řešení bych vám poradit mohla,“ řekla paní a vy-

čkávat se na Jolanu zadívala. „Porodíte děťátko a pak ho dáte k adopci. Spousta dvojic se o dítě marně snaží,“ pokračovala paní vyčítavě, ale pak hned změnila tón, „a vy tak můžete někoho udělat šťastným. A děťátko se bude mít dobře, to se nemusíte bát.“ Přistoupila k Jolaně a objala ji tak, jako se objímají odvážné a chytré ženy bez předsudků, aby si dodaly ještě víc odvahy.

Jolana si celý týden připadala jako hrdinka. A taky se jí ulevilo, že velké rozhodnutí se zatím odkládá. Definitivní souhlas s adopcí musí dát až ve chvíli, kdy bude děťátko na světě. V pátek večer přijela na víkend domů a hrdě rodičům oznámila, že porodí dítě, ale věnuje ho někomu, kdo po něm touží a komu přinese štěstí.

„Ty s někým chodíš?“ vytřeštila na ni maminka oči. „A on si tě nechce vzít, že máš tak pitomý nápady?“

Tehdy si Jolana poprvé v životě doopravdy přála, aby to, co se s ní děje, byl jenom film. Zoufalá scéna by skončila a na plátně by se objevil povzbudivý titulek:

One year later.

O rok později

Pavlíček... Katka Radostová se po špičkách přikradla do pokoje, zastrčila si za uši dlouhé světlé vlasy a naklonila se nad postýlkou. Chlapeček spal, tichounce pravidelně oddechoval. Všechno je v pořádku, buď ráda, že spí, přesvědčovala se, ale pořád se cítila tak... obyčejně. Jako by dnešním dnem nezačal nový letopočet. Dneska se jim přece splnil sen. Po několika letech čekání si přivezli domů z dětského domova vymodlené děťátko. Chlapečka. Pavlíčka.

„My jsme ho pojmenovali Pavel, ale jestli budete chtít,

můžete mu dát jiné jméno, které se vám bude víc líbit,“ řekla ředitelka, když jim před týdnem telefonovala. Katku to skoro vyděsilo – přece nedá skoro půlročnímu dítěti jen tak zničehonic jiné jméno.

„Copak ho jeho maminka nijak nepojmenovala?“ zeptala se zaraženě, ale ředitelka dětského domova se zřejmě nehodlala zaplévat do sentimentálních diskusí. A kromě toho se Katka pouštěla na tenký, zakázaný led. „Matka je zdravá a bílá a otce neuvedla,“ to bylo vše, co jí ředitelka domova byla ochotná říct.

Před týdnem – a Katce se zdálo, že od té doby už uplynulo přinejmenším několik měsíců. Jako by prožila nějaké zrychlené těhotenství. Předtím a potom. Předtím, to jest v den, kdy se tu zprávu dozvěděla, ještě pozvala kolegy i nového šéfa katedry do právě otevřené irské hospody vedle fakulty a trochu roztřeseným hlasem jim oznámila: budu mít dítě, ale tak trochu jinak.

Život se zase vrátí na správnou cestu, z níž se tak nepochopitelně vychýlil. Katku nikdy nenapadlo, že by ji v životě mohl čekat nějaký problém. Byla vždycky skoro nejhezčí ze třídy, ale přestože vypadala jako naivní něžná blondýnka, vždycky se dobře učila. Rodiče se v ní viděli, měla spoustu kamarádek. Tondu poznala hned po maturitě, hodili se k sobě a rozuměli si. Vzali se už na škole, vystudovali, našli si byt a po promoci oba zůstali na fakultě. A hlavně se měli rádi. Proč právě oni nemohli mít dítě?

A najednou se sklání nad Pavlíčkovou postýlkou a nastrojuje mu ucho k pusince, aby slyšela, jestli dýchá. Pořád mu ještě říkala Pavlíček, ne syn, a pořád se ještě nepovažovala za jeho... maminku?

Já mám strašný hlad, uvědomila si najednou místo dalších hlubokomyslných úvah, za koho se vlastně považuje. Naposledy jedla ráno. To bylo ještě v minulém životě. Nasnídali se s Tondou a sešli k autu, jako by jeli na výlet nebo na nákupy.

V poledne se vrátili, Katka celá rozklepaná vařila Pavlovi kašičku – možná jsem jednu lžici snědla, připustila.

Pak skoro ani nezaznamenala, že Tonda odešel do práce, protože musela Pavla honem převléct a uložit do kočárku a vyrazit s ním na Špilberk, aby měl dost čerstvého vzduchu. Cestou po schodech ke kočárku se Pavel hlasitě rozbrečel a Katku najednou zachvátila panika. Pavel brečel a brečel, vypadalo to, že nikdy nepřestane, a ona stála na schodech a houpala ho a v jednom okamžiku se jí zastesklo po tom minulém klidném a prázdném světě, na jeden jediný okamžik, ale stejně ji to zaskočilo a zmátlo a nevěděla, jestli má jít na Špilberk nebo se vrátit domů a zavolat do domova, že jim Pavla přiveze zpátky, protože to zkrátka a dobře nezvládne. A pak Pavlíček usnul.

Kde je ten Tonda, napadlo ji, když v kuchyni zhlkala chleba se sýrem, to nemohl aspoň dneska přijít domů dřív? Nemohl, Tonda zakládal firmu a trávil tam celé dny. Katka to nejenom chápala, ale dřív mu i pomáhala, utíkala z bouřlivých fakultních schůzí a vyklízeli spolu sklep, kde si Tonda co nejdřív otevře projekční kancelář. Dneska je ale přece jenom úplně jiný den. První den s děťátkem.

Bude on toho Pavla vůbec mít rád, napadlo ji až teď si položit otázku, kterou celou dobu odsunovala – ale než si na tu nevyřešenou otázku stihla odpovědět, Tonda se vrátil.

„Tak jsem tady,“ zahlaholil jako dřív a hned pustil televizi.

„Neblázni,“ vrhla se k televizi, aby ji aspoň ztlumila, a pak hned do Pavlíčkova pokoje, jestli se neprobudil. „Krásně spí,“ dodala vlídněji a vedla Tondu do pokoje, aby se taky podíval.

„Poslouchej, Karpíškovi nás zvou v sobotu na chatu. Pojedeme?“ zeptal se nad postýlkou, místo aby se zatajeným dechem poslouchal, jestli děťátko spinká.

„Na chatu?“ otočila se na něj zděšeně a úplně zapomněla šeptat. „A co Pavlíček?“

„No a co? Proč bysme nemohli jet s půlročním dítětem na chatu?“ zeptal se klidně a Katka si najednou uvědomila, že má pravdu a že je všechno v pořádku – a teprve teď se v ní rozhostil ten vytoužený slavnostní klid.

O pět let později

Zamir věděl, že jednoho dne se bude muset vrátit domů do Kosova. Ne jednoho krásného dne. Báł se toho dne od okamžiku, kdy začaly války, i když se strýc tvářil, že tyhle války se jich netýkají. Zamir věděl, že je to jenom zatím. Jednou se jich týkat začnou.

Žil s Ingrid v prvním patře domku na předměstí Stuttgartu. Zamirovi vůbec nevadilo, že bydleli skoro na vesnici, ani že se tísnili v malém podkrovním bytě a dokonce ani to, že žili až moc poklidně, spíš jako důchodci než jako mladí lidé. Ráno spolu snídali cereálie a pak jeli příměstským vlakem do Stuttgartu, večer si vařili špagety, k nim vypili půl láhve levného červeného vína, pak se někdy pomilovali a pak se zase učili, často až do rána. Vlastně Zamir se učil, Ingrid se dívala na televizi. Skoro vždycky běžel nějaký seriál a Zamirovi do učení pronikaly dramatické scény, žárlivost, intriky, rozchody a usmiřování, všechno to, co ve svém životě neměl ani nepostrádal.

Pak ho Ingrid konečně vzala na návštěvu k rodičům do bývalé NDR a on zjistil, že celá rodina se na něj dívá skrz prsty, jako na nějakého balkánského gastarbeitera. A Ingrid taky. Bavili se o tom cestou zpátky ve vlaku a Zamir pochopil, že Ingrid s ním je pořád doma proto, že se za něj tak trochu stydí a nechce ho vodit mezi své známé. Přitom Ingrid byla obyčejná zdravotní sestra a Zamir už skoro hotový doktor, seznámili se, když Zamir přišel do nemocnice na praxi. Tak proč se mnou jsi? ptal se, ale Ingrid jen poňukávala a nic na to neříkala. I kdyby říkala, Zamir s ní už žít nechtěl. Našel si podnájem přímo ve Stuttgartu, pak byl chvíli s Inge a potom s Ingeborg a pak dostudoval a dokonce se přihlásil na konkurs do nemocnice v Berlíně. Ten mu nevyšel, ale když čekal na chodbě berlínské nemocnice na výsledky, objevil nabídku stáže ve Finsku. O Finsku sice nevěděl vůbec nic, ale Německa měl už po krk – tak proč to nezkusit.

Jolana sedí v autobuse. Autobus vyjíždí z Florence, prolétá se chvíli Žižkovem, nové malé obchůdky s potravinami a mezi nimi spousta křiklavého sexu a erotiky. Co se za těmi výklady asi děje, napadne Jolanu. Opravdu tam balkánské mafie drží holky z celé osvobozené a divoké východní Evropy jako sexuální otrokyně? Třeba tam chodí čeští taťkové na jedno číslo před večerí, přemýšlí, protože si s sebou nevzala nic na čtení. V myšlenkách jí vyvstávají jenom tyhle dvě polohy. Ta děsivá a ta skoro idylická, jako by skutečný život nebyl někde mezi. Tady by skutečný život snad hledal málokdo.

Skutečný život, ten, který Jolaně uniká. Slunce pořád ještě září do oken autobusu, ale už se chýlí k západu a slibuje dlouhý teplý večer na konci května, předzvěst nekonečných letních večerů a dní. Je konec května, za měsíc budou státnice – a konec, finito, a Jolana nemá nic. Nezařídila si stáž v Americe ani nikde jinde, nenašla si práci ani manžela, o bytu v Praze radši nemluvě. Domů k rodičům jezdí čím dál míň, protože jí ty víkendové návštěvy čím dál víc připomínají prohru. Jolana se při nich vrací zpátky do doby, kdy začala studovat a byla mladá, naivní a hloupá, jenže teď už si připadá jenom hloupá. Jako by se za těch pět let vůbec nic nestalo. A stalo? Zhubla, ale co se stalo jinak? Počítají se vztahy zhuštěné do jedné noci, když je manželka s dětmi na chatě, a americké večery plné koktejlů v baru Radost? Přece nebude sama sebe přesvědčovat, že za pět let toho musela prožít mnohem víc – jasně, určitě, prožila, jenom si teď zrovna nemůže na nic vzpomenout.

Dneska by se ale mohla domů těšit.

„Musíš přijet, bude velkej mejdan, vrátil se Zdeněk. Přiveze i dva kamarády,“ zavolala jí po dlouhé době Zuzana.

„Ty s ním ještě pořád chodíš?“ podivila se Jolana možná spíš tomu, že Zdeněk až dosud studoval v Moskvě, jako by se mezitím na světě všechno nezměnilo.

„Nemůžu dlouho mluvit, prostě přijed’ a všechno probeře,“ vyhnula se Zuzana odpovědi.

„Zůstaň do pondělka a zajdi do kulturáku, ptala jsem se tam, třeba by pro tebe našli místo,“ oznámila Jolaně maminka radostně v pátek večer. Stáž v Americe, manžel a byt a místo v Praze najednou odpluly do nekonečných dálek.

„A kde bych bydlela?“ plácla první námitku, která ji napadla.

„A kde budeš bydlet v Praze?“ maminka námitku hned vyvrátila, ale než stihla položit další otázky (a co práce a co manžel, už je nějaký na obzoru), Jolana zmizela. Už musím spěchat, přijdu pozdě, zavolala jen z předsíně.

Skutečně přišla pozdě – do hotelu Hvězda bylo stejně daleko jako tehdy, když tam se Zuzanou chodily na brigádu mýt nádobí. Hotel Hvězda byl pořád na kraji města, ale všechno ostatní už bylo jinak. Hotel teď patřil Zuzaniným rodičům a už byl zase skoro nóbl. A mejdan se konal samozřejmě tam. Nejdřív seděli v restauraci, jedli a pili víno: Zuzana, Jolana, Zdeněk a jeho dva kamarádi. Slávek a Olda. Všichni tři na sobě měli strašné šedivé obleky.

„Přiletěli z Moskvy,“ představila je Zuzana, snad jako by se chtěla omluvit za ty šedivé obleky, které skutečně vypadaly jako z Ruska.

„Pamatuješ na ty Jugoslávce?“ pošeptala Jolana Zuzaně. Nevěděla, o čem má s těmi cizími kluky mluvit. A oni zřejmě taky ne – pořád kolem sebe rozpačitě pokukovali, jako by se báli, že se každou chvíli objeví Zuzanini rodiče.

„Nech toho,“ zamračila se Zuzana. Ani se nezeptala, na jaký Jugoslávce, a Jolanu poprvé napadlo, že možná ani Zuzana nešla rovnou domů a taky s jedním z nich někde zmizela.

„Co s nima asi je? Kdoví, jestli jsou ještě naživu,“ nenechala toho, ale Zuzana ji už neposlouchala.

Ale ne, nebylo to jako tehdy. Zdeněk sice seděl vedle Zuzany a občas ji objal kolem ramen, trochu majetnický, ale víc to vypadalo jako ze zvyku. Seděli tam jako manželé po dvaceti letech, ne jako milenci, kteří se vidí poprvé po několika měsících a mají se brzy brát. Papalášsky podivné šedivé obleky přebily všechny ostatní dojmy, a tak si Jo-

lana ani pořádně nevšimla, že Zdeněk je vysoký a mohutný a že dokonce i ona by vedle něj vypadala křehce. Ale to je přece jedno, jak by vypadala vedle kluka své nejlepší kamarádky.

„Můžeme jít ještě na chvíli nahoru, desítka je dneska volná,“ navrhla Zuzana, když dojedli, dopili druhou láhev vína a najednou už nebylo co pít ani o čem mluvit. „Samozřejmě myslím všichni,“ vyskočila, když se Jolana začala loučit.

Desítka byla nejkrásnější pokoj v obnoveném hotelu. Veliký rohový pokoj s krbem a z balkonu výhled na zalesněné údolí. Nejkrásnější, ale taky nejdražší, proto byl málokdy obsazený.

„Doneste si sem věci, dneska tady přespíte,“ řekla Zuzana Slávkovi a Oldovi – i když nebylo úplně jasné, jestli nemyslí náhodou taky Zdeňka. A co já, napadlo Jolanu napůl rozverně a napůl smutně. Na stole se objevily tři láhve vodky. Rovnou z Moskvy, jasně.

Zuzana skočila do kuchyně pro skleničky a džus a pak už jenom seděla a mlčela, jako by se jí chtělo spát. Neposlouchala ani Jolanu, snad se bála, aby zase nezačala mluvit o Jugoších před pěti lety. Spát by se mělo chtít spíš Zdeňkovi a jeho dvěma kamarádům, jestli opravdu dneska přiletěli z Moskvy, ale ty vodka naopak probrala.

Jenže Jolana se Zuzanou by jim nejspíš nerozuměly, ani kdyby se snažily. V jejich řeči se míhala nesrozumitelná slova a zkratky. *Báza* a *zóna* se ještě dalo pochopit, ale co znamená *MGIMO* a *UDN*, to Jolana vůbec netušila. Jako by se do hotelového pokoje na kraji městečka mezi poli chtěl vkrást a vloudit nějaký nepochopitelný a cizí svět. A taky už byli všichni opilí.

Pak se Jolana najednou nějak octla na ulici, nevěděla jak. Nikdo ji nedoprovázel, musela se nočním městečkem potácet domů sama, a přitom na mejdanu nebyla navíc, naopak. Dva Zdeňkovi kamarádi by se o ni správně měli poprat, a to, že se vrací domů sama, že ani v jednom z nich nezbudila žádnou touhu (doprovodit ji, ještě někdy se s ní vidět, případně se s ní hned ten večer na desítce vyspat), jí

na náladě nepřidalo. Jen ji to utvrzovalo v současném pocitu, že něco je úplně špatně, že je a nejspíš i zůstane sama – a přitom to tak být nemuselo, mohla vychovávat už předškolní dítě. Začaly jí téct opilé slzy, protože vodka odplavila z mysli všechny zábrany a zákazy.

Zdeněk za Jolanou přišel na kolej hned v pondělí večer v Praze. Byla tam, lízala si rány z nepovedeného víkendu a znovu začala propadat chmurám, protože i kolej byla teď ve zkouškovém období poloprázdná a nebylo ani s kým si uvařit kafe.

„Pojď se mnou na večeři,“ pozval Jolanu, ale nevěděl kam. Dovedla ho do drahé pizzerie, kterou nedávno otevřeli. Při večeři pořád zaváděla řeč na Zuzanu – Zdeněk si zřejmě myslí, že jsou nejlepší kamarádky, a chce s ní probrat něco, co se týká jeho a Zuzanina vztahu – třeba se zeptat, jestli tady někoho neměla, zatímco on studoval v Moskvě. To ovšem Jolana nevěděla, a i kdyby věděla, neřekla by Zdeněkovi nic a naopak by všechno řekla Zuzaně. Zdeněk ale mluvil spíš o Moskvě než o Zuzaně, objednával pořád dál červené víno a upíral na Jolanu dlouhé pohledy. Před kolejí ji políbil na tvář a zeptal se, jestli se můžou ještě někdy vidět.

„A Zuzana?“ zeptala se, ale ne tehdy. To už bylo příště, když oslavovali její zkoušku, zase v pizzerii, která byla vhodně v půli cesty mezi Jolaninou kolejí a Zdeněkovým ministerstvem zahraničí, kam před pár dny nastoupil. Trochu oslavovali i to, ale jen málo – se svým vzděláním a kvalifikací měl Zdeněk samozřejmě nastoupit rovnou na některý *té ó* nebo přinejmenším na *á pé* nebo *em pé ó* a ne na *ó á á*, to je vyloženě plýtvání lidskými zdroji. Jolana těm zkratkám nerozuměla a ani se o to nesnažila.

„A Zuzana?“ zeptala se, když ji Zdeněk před kolejí znovu políbil, tentokrát už dlouze a na pusu a nemohla se už tvářit, že se nic neděje.

„Zuzana byl můj největší životní omyl,“ odpověděl Zdeněk, jako by tu otázku čekal a odpověď na ni dlouho dopředu promýšlel.

„Proč?“ zeptala se Jolana, ale vlastně ani nechtěla slyšet žádné vysvětlení, jestli se s ním Zuzana rozešla, protože byl komunista a studoval v Moskvě, nebo jestli se on rozešel s ní, protože její rodiče jsou kapitalisti.

„Ale naštěstí jsem potkal tebe,“ dodal Zdeněk, jako by tušil, že Jolaně na pravdivé odpovědi tolik nesejde.

Zaváhala. Prvním nutkáním bylo poslat Zdeňka pryč – jednak se takové věci kamarádkám nedělají, a kromě toho měl na sobě pořád ten nemožný šedivý oblek. Jenže pak ji napadlo, že Zdeněk by se možná vrátil za Zuzanou, ale na ni by čekal prázdný pokoj na koleji a místo v kulturáku. A že Zdeněk tak sice možná nevypadá, ale je to její cesta do skutečného života.

„Viš, já ti ale musím něco říct,“ zašeptala váhavě, i když spolu byli na prvním rande a nemusela mu říkat vůbec nic. Věděla ale, že pokud Zdeňka nepošle pryč teď, zítra, za týden ani za měsíc, tak mu o dítěti, které se jí narodilo a které nikdy neviděla, povědět musí – ale vůbec se jí do toho nechtělo.

„Řekneš mi to o víkendu. Pojedeme na chatu,“ oznámil jí Zdeněk a Jolana jenom přikývla. Neptala se, kde je chat a komu patří a jak tam pojedou a kdy se vrátí ani co má vzít s sebou, jako by Zdeněk byl nejenom její cesta do skutečného života, ale jako by mu za ten život předávala odpovědnost.

Celý víkend ono velké oznámení odkládala. Až se navečeříme. Až zatopíme v krbu. Až vypijeme láhev vína. Až se pomilujeme. Až se probudíme. Až se vrátíme z výletu. Až se vrátíme z hospody. Až uklidíme. Celou dobu jí se Zdeňkem bylo moc dobře a ona se bála, že až to řekne, idylický film se přetrhne, Zdeněk ji odveze do Prahy (nebo možná ani neodveze) a ona ho už nikdy neuvidí. A když mu nic nepřízná, tak se vůbec nic nestane...

„Musím ti něco říct,“ zopakovala nakonec v tu nejméně